

УДК 378.147 : 373.67

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/80-2-36>**Петро НАГУЛЯК,***orcid.org/0000-0001-7379-7039**старший викладач кафедри образотворчого мистецтва
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
(Одеса, Україна) annetn2002@gmail.com***Вадим РУДОЙ,***orcid.org/0000-0003-2385-2778**старший викладач кафедри декоративно-ужиткового мистецтва
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
(Одеса, Україна) Vv.Rudoj.Odessa@gmail.com*

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ НА ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ: ПОЄДНАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ЖИВОПИСУ ТА ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

У статті розглядаються позиції, що педагогічні мистецькі теорії і практики характеризується пошуком нових підходів до навчального процесу, а у мистецькому освітньому просторі сучасності протікає переосмислення і суттєвих принципів та «механізмів творчості як поєднання однозначного і багатозначного видів «знання». Актуальність проявляється із уваги до методологічних основ інтеграції у галузі мистецької освіти в межах циклу образотворчих, художньо-естетичних дисциплін, а також їх міжгалузевих зв'язків, виходить із поєднання академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва як міждисциплінарних принципів навчання на художньо-графічному факультеті. Метою статті є розгляд традиційних та сучасних методів навчання Академічному живопису та декоративно-прикладному мистецтву на ХГФ та виокремлення їх основних структурно-методологічних компонентів. Виявити загальні теоретико-методичні засади та обґрунтувати поєднання методологічних умов навчання Академічного живопису та декоративно-прикладному мистецтву як міждисциплінарний принцип навчання. На засадах проведеного дослідження виокремлено, що, незважаючи на те, що сучасне світове мистецтво має концептуальні досягнення, для вдосконалення професійної підготовки художників, академічна художня освіта, що має тенденцію до «консерватизму» своїх традиційних методів, залишається «визнаною необхідністю» для навчання. В контексті методичної установки про міждисциплінарні принципи навчання на ХГФ (художньо-графічний факультет) як поєднання академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва, розгляд здійснено у межах феноменологічно-герменевтичного підходу, семіотичного – як образно-структурного та образно-функціонального підходів і звернена увагу на їх композиційну цілісність як притаманну рису в обох видах мистецтва у трьох основних аспектах: просторовому, пластичному і колористичному. Актуалізується проблематика розвитку методологічних основ інтеграції у галузі мистецької освіти та розкривається поняття інтерактивного навчання, зауважимо відсутність єдиного його тлумачення. У висновках визначається, що завдяки інтеграційному зв'язку видів мистецтва, синтез мистецтв залишається потужним творчим прийомом у вирішенні завдань і потужним підґрунтям для новітніх творчих рішень, а «універсальна мова» мистецтва стирає міжвидові межі у творенні нової мистецької форми. Існує необхідність знаходження методів посилення творчого потенціалу у навчальному процесі вищого педагогічного закладу, зокрема на ХГФ, так як одним із важливих завдань є формування і розвиток творчого потенціалу кожної особистості одночасно як художників-професіоналів і педагогів. Наш пропонуванний – інтерактивний метод навчання, ґрунтується на основі уявлення про поєднання академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва як методологічному принципу навчання. Перспективи подальших досліджень. В подальшому вважаємо можливим дослідження образно-синтезного бачення та уявлення студентів, знаходження концептуальних методів та підходів із розробленням синтетичної моделі навчання у просторі поєднання академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва.

Ключові слова: академічний живопис, декоративно-прикладне мистецтво, синтез мистецтв, інтеграція мистецтв, композиція, образ, образне мислення.

Peter NAGULYAK,

orcid.org/0000-0001-7379-7039

Senior Lecturer at the Department of Arts

South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushinsky

(Odesa, Ukraine) annetn2002@gmail.com

Vadim RUDOI,

orcid.org/0000-0003-2385-2778

Senior Lecturer at the Department of Decorative and Applied Arts

South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushinsky

(Odesa, Ukraine) Vv.RudoI.Odessa@gmail.com

INTERDISCIPLINARY PRINCIPLES OF LEARNING AT THE FACULTY OF ART AND GRAPHICS: COMBINATION OF ACADEMIC PAINTING AND DECORATIVE AND APPLIED ARTS

The article examines the position that pedagogical artistic theories and practices are characterized by the search for new approaches to the educational process, and in the artistic educational space of today there is a rethinking of essential principles and «mechanisms of creativity as a combination of unambiguous and ambiguous types of «knowledge». The relevance is manifested in attention to the methodological foundations of integration in the field of art education within the cycle of visual, artistic and aesthetic disciplines, as well as their interdisciplinary connections, and comes from the combination of academic painting and decorative and applied art as interdisciplinary principles of study at the art and graphic faculty. The purpose of the article is to consider the traditional and modern methods of teaching Academic painting and decorative and applied arts at the Academy of Fine Arts and to highlight their main structural and methodological components. Identify the general theoretical and methodological principles and substantiate the combination of methodological conditions of teaching Academic painting and decorative and applied art as an interdisciplinary principle of education.

On the basis of the conducted research, it is highlighted that, despite the fact that modern world art has conceptual achievements, to improve the professional training of artists, academic art education, which tends to the «conservatism» of its traditional methods, remains a «recognized necessity» for education. In the context of the methodological approach to the interdisciplinary principles of education at the Faculty of Fine Arts (art and graphic faculty) as a combination of academic painting and decorative and applied art, the examination was carried out within the limits of the phenomenological-hermeneutic approach, semiotic – as figurative-structural and figurative-functional approaches, and attention was paid to their compositional integrity as an inherent feature in both types of art in three main aspects: spatial, plastic and coloristic. The problem of the development of methodological foundations of integration in the field of art education is updated and the concept of interactive learning is revealed, we note the lack of a single interpretation of it. In the conclusions, it is determined that thanks to the integration connection of art forms, the synthesis of arts remains a powerful creative technique in solving tasks and a powerful basis for the latest creative solutions, and the «universal language» of art erases interspecies boundaries in the creation of a new art form. There is a need to find methods of strengthening the creative potential in the educational process of a higher educational institution, in particular at the State University of Higher Education, since one of the important tasks is the formation and development of the creative potential of each individual at the same time as professional artists and teachers. Our proposed interactive teaching method is based on the idea of a combination of academic painting and decorative and applied art as a methodological principle of teaching. Prospects for further research. In the future, we consider it possible to study the imaginative and synthetic vision and ideas of students, to find conceptual methods and approaches with the development of a synthetic model of learning in the space of a combination of academic painting and decorative and applied art.

Key words: *academic painting, decorative and applied art, synthesis of arts, integration of arts, composition, image, figurative thinking.*

Постановка проблеми. На сьогодні педагогічні мистецькі теорії і практики характеризуються пошуком нових підходів до навчального процесу, основними рисами якого є інтелектуалізація діяльності у контексті різних динамічних змін методологій та технологій навчання, і, виходячи із мети, що у результаті на виході повинен відбутися творчий, компетентний, ініціативний перехід до оновлення самих принципів навчання. Спрямованість і методи академічної художньої освіти є похідними від певного історично впровадженого напрямку в образот-

ворчому мистецтві, що, у свою чергу, визначалося і культурними традиціями мистецького навчання, а це, в свою чергу, прямо чи опосередкованим чином актуалізує увагу до методологічних основ інтеграції у галузі мистецької освіти і ця тенденція проявляється всупереч традиційній монопредметній системі викладання окремих видів мистецтва, яка тільки певним чином компенсується пошуком шляхів внутрішньої галузевої інтеграції в межах циклу образотворчих, художньо-естетичних дисциплін, а також їх міжгалузевих зв'язків.

Актуальність проявляється із уваги до методологічних основ інтеграції у галузі мистецької освіти в межах циклу образотворчих, художньо-естетичних дисциплін, а також їх міжгалузевих зв'язків, виходить із поєднання академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва як міждисциплінарних принципів навчання на художньо-графічному факультеті.

В цілому, дана проблематика до вирішення виходить із визначення методологічних умов поєднання дисциплін академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва як міждисциплінарних принципів навчання на художньо-графічному факультеті.

Аналіз останніх досліджень и публікацій.

В дослідженнях увага повертається до методики образотворчого навчання, а із проблематики пропонуються принципи сучасного інтегративного навчання: визначають, що існує взаємозалежність змісту і методів мистецько-педагогічної освіти для формування творчого потенціалу студентів, обґрунтовують необхідність набуття фундаментальної академічної освіти і з боку художників-професіоналів різних напрямів, і викладачів образотворчого мистецтва вищих спеціалізованих та загальноосвітніх навчальних закладів (І. Зязюн, С. Коновець (Коновець, 2009), О. Рудницька, В. Ф. Орлов (Орлов, 2003) О. Шевнюк, В. Шпильчак); передбачається, що в майбутньому студенти набудуть здатність вирішувати творчі завдання, пов'язані із різними видами художньої діяльності (Г.І. Болотов, І. Туманов, О. Овчарук, С.В. Сьомка); висвітлюється необхідність практичної розробки методико-дисциплінарних аспектів мистецького навчання (В.Г. Біди, Н.С. Боголюбова, В.С. Кузіна, В.К. Лебедко, Н.Н. Ростовцева, А.Е. Терентьєва, Е.В. Шорохова, А.П. Яшухіна); підкреслюється необхідність в академічному живописі відновлення уваги до феномену пленерної образно-колеристичної творчості (О.В. Гулей, В.В. Жиров, В. Рагозіна, М. Скирда, Ю.М. Ятченко); виокремлюються методологічні принципи навчання образному бачення у декоративно – прикладному мистецтві (С.А. Антонович (Антонович, 1993: 45), О.І. Жорнов, Г.М. Падалка (Падалка, 2008: 65), М.Є. Станкевич, В.А. Шпильчак, Т.В. Шмельова, І.Ш. Шевельова, Н. Вересоцька (Вересоцька, 2019: 28); до проблеми взаємодії мистецтв, інтегрованих курсів та технологій визначається, що інтеграція – це стан внутрішньої цілісності, вища форма взаємодії, яка передбачає взаємовплив, взаємозв'язок і взаємопроникнення елементів (Л. Масол (Масол, 2006: 72), О. Хижної, О. Щолокової, Б. Юсова (Юсов, 2001: 40–41).

В цілому, в основні думок досліджень установа необхідність інтерактивного мистецького навчання, необхідність розвитку методологічних основ інтеграції у галузі мистецької освіти, що потребує оновлення методів оволодіння студентами системою побудови образно-художньої форми у навчанні академічному живопису та декоративно-прикладному мистецтву.

Недостатньо висвітлені частини проблеми.

Так як і до сучасності Універсальна мова мистецтва стирає міжвидові межі у творенні нової форми сучасних арт-об'єктів, де Експеримент є пошуком нової образності, а Академічний живопис та декоративно-прикладне мистецтво являються невід'ємними у процесі навчання фахівців із новим рівнем образного мислення, то заслуговують на подальші дослідження перспективні інноваційні методологічні можливості у цьому напрямі.

Цілі и завдання дослідження. Основною ціллю є виявлення концептуальних засад навчання у сучасній освіті, виходячи із уявлення про існуючу проблемність методологічних принципів. Основними завданнями є розкриття змісту міждисциплінарної практики у нового аспекті на основі виявлення принципів поєднання академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва у пошуку композиції, проаналізувати витоки та обґрунтувати принципи й методи академічної художньої освіти та показати необхідність і ефективність академічної підготовки на основі міждисциплінарних принципів навчання.

Метою статті є розгляд традиційних та сучасних методів навчання Академічному живопису та декоративно-прикладному мистецтву на ХГФ та виокремлення їх основних структурно-методологічних компонентів. Виявити загальні теоретико-методичні засади та обґрунтувати поєднання методологічних умов навчання Академічного живопису та декоративно-прикладному мистецтву як міждисциплінарний принцип навчання.

Виклад основного матеріалу. У мистецькому освітньому просторі сучасності посилюється особлива увага до нових принципів навчання із перспективами до розвитку та формування творчих особистостей, які мають зберегти історичну спадкоємність художньої майстерності й на цій основі розвивати творчість з урахуванням художніх технік, орнаментів, кольорів, у яких відображається і певна культура й свідомість народу. В данному контексті протікає переосмислення суттєвих «механізмів творчості як поєднання однозначного і багатозначного видів «знання» (які співвідносяться також з гуманітарними і точними дисциплінами), багатозначно-континуаль-

ної і однозначно-дискретної логік, що і дозволяє реалізувати механізми творчого мислення – мислення діалектичного і парадоксального, оскільки в його межах поєднуються дві полярні стратегії пізнання світу, виявляючи дипластію – характерну тільки людині властивості поєднання в одному контексті несумісних і часто полярно протилежних сутностей, що зумовлює розуміння істини як єдності протилежностей. Незважаючи на те, що художня творчість є своєрідна моделлю людської творчості взагалі, сучасне світове мистецтво має концептуальні досягнення на основі експериментів із синтезом жанрів, просторовими композиціями, кольором, а новітні методики мають сьогодні можливість осмислювати й застосовувати досвід, один із одного, для вдосконалення професійної підготовки художників, але академічна художня освіта, що має тенденцію до консерватизму своїх традиційних методів, залишається визнаною необхідністю для навчання (Фомічова, 2008: 100–109).

На наш погляд, міждисциплінарні зв'язки Академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва проявляються на подібності своїх методологічних засад в ступені міждисциплінарних принципів навчання Академічному живопису та декоративно-прикладному мистецтву, що слідує із наступних положень: «універсальна мова» мистецтва стирає міжвидові межі у творенні нові форми Арт-об'єктів; специфіка композиції Академічного живопису і декоративно-прикладного мистецтва: симетрія, асиметрія, динаміка, нюанс, контраст як основних засобів вирішення композиції, полягає в поєднанні образної форми відповідно із темою «натюрморт, пейзаж, портрет, тематичний жанр» і «призначенням», а також відповідність матеріалу конструкції (структурі); експеримент як пошук нової образності, де основними правилами є закони цілісності, контрастів, новизни, підпорядкування всіх засобів ідейному задуму та інші.

На основі нашої концептуальної методології дослідження проблематики, виходячи із цілі та мети, створення уявлення здійснено у межах феноменологічно-герменевтичного підходу, семіотичного – як образно-структурного та образно-функціонального підходів для визначення змісту образного уявлення. Для окреслення необхідних для уваги аспектів у дослідженні, можливо звернутися до творчого методу створення художньо-декоративної стилізованої (сучасні концепції), яка і привертає увагу до наступних методологічних досліджуваних аспектів: створення художнього образу; творчі пошуки композиційного рішення; асоціативності і образності; символу і

символізму; етапів виконання творчого задуму в матеріалі.

На основі використання концептуальної методології дослідження в контексті уваги до мистецької освіти на засадах інтеграції, можливо виокремити суттєве, що інтегрування у сучасній мистецькій освіті призвело до обґрунтування та впровадження нової методики навчання, де сам процес повинен зазнати принципів методологічних змін та принципів кожного інтегрованого курсу. Із особливостей інтеграції як міждисциплінарності у мистецькій освіті можливо виокремити наступне: спрямованість і методи академічної художньої освіти визначалося культурними традиціями мистецького навчання, а кожні зміни пріоритетів у мистецтві призводили до постійного оновлення художньої мови; розвиток методологічних основ інтеграції у галузі мистецької освіти і тенденція виявляється всупереч традиційній монопредметній системі викладання окремих видів мистецтва, яка певним чином компенсується пошуком шляхів внутрішньої галузевої інтеграції в межах циклу образотворчих, художньо-естетичних дисциплін, а також їх міжгалузевих зв'язків; дидактична інтеграція мистецьких дисциплін спонукає до поєднання, перебудови змістових аспектів мистецької освіти та до появи нового знання, зростання його ступеня складності, оновлення організаційно-процесуального компоненту методичної системи.

Оновлення мистецької освіти на засадах інтеграції привело до обґрунтування та впровадження нової методики навчання, а тому і сам процес повинен зазнати принципів методологічних змін та принципів кожного інтегрованого курсу. Як стверджує, Л. Масол, інтегрування у сучасній мистецькій освіті трактується як дієвий засіб структурування змісту і систематизації навчального матеріалу в органічних зв'язках та як інноваційна педагогічна технологія (Масол, 2006: 72), і вона визначає і обґрунтовує художньо-інтегративні технології мистецької освіти та поділяє на три групи за основним видом інтегрування: – технології духовно-світоглядного інтегрування (головна ознака – жанровість, тематизм, подібні в різних видах мистецтва і життя); – технології естетико-мистецтвознавчого інтегрування (за ознакою спорідненості для різних видів мистецтв понять і категорій – естетичних, жанрових, мовленнєвих); – технології комплексного інтегрування поєднують одночасно декілька різновидів інтеграції з попередніх названих (Масол, 2006: 72). «Інтегративні технології, на думку О.О. Красовської, передбачають наступні аспекти: використання

декількох видів мистецтва одночасно, комплексно; – здійснення комплексного підходу, шляхом поєднання базових предметних компонентів з іншими видами мистецтва та із залученням аналогів з різних видів творчості; – врахування змісту художньо-творчої діяльності студентів у залежності від їхніх вікових особливостей та особистісних нахилів і уподобань (вбачається доцільними порівняння найбільш ефективного використання для інтеграції окремих видів, наприклад: колір у малярстві та фонетиці мовлення і виконавство у музиці; театралізована драматизація, створення музики, досконалі форми малювання та сприймання); – поєднання індивідуальної художньо-творчої діяльності з колективною поліхудожньою творчістю» (Красовська, 2017: 142).

На сьогодні Академічний живопис та декоративно-прикладна творчість поєднуються як концептуальний простір по своїх основах, що слідує із наступного: Академічний живопис спрямований на набуття художнього бачення й уміння критично використовувати кращі традиції класичної спадщини у створенні художнього образу; у академічному живописі зазвичай використовували відточені прийоми та ретельну роботу пензлем, а у композиціях дотримувалися принципів рівноваги, гармонії та ідеалізованої краси; концептуально академічне мистецтво було націлене на підтримання традицій; Декоративно-прикладне мистецтво: галузь декоративного мистецтва спрямована на створення художніх виробів, що характеризуються декоративною образністю й практичним використанням; «саме декоративно-ужиткове мистецтво на уроках технології виконує специфічну, властиву лише йому функцію» (Антонович, 1993: 45); цінність будь-якого мистецтва, зокрема і декоративно-ужиткового, визначається багатством засобів, за допомогою яких втілюються певні ідеї. Завдяки засобам реалізується естетичне призначення ужиткових речей. Від співвідношення їх елементів, від їх порядку, рівноваги, гармонії залежить можливість їх подальшого розвитку (Антонович, 1993: 65);

ефективність навчання, пов'язане із вивченням декоративного мистецтва набуває важливого значення як засіб формування естетичної свідомості людини, що впливає на інтелектуальну, розумову, емоційну сферу (Вересоцька, 2019: 26); навчання майбутніх фахівців художнього профілю засобами декоративно-прикладного мистецтва дає можливість зрозуміти не тільки зміст, але й форму художніх творів, орієнтуватися у стильових та історичних особливостях їх створення, але і їх композиційні особливості (Радкевич, 2000: 46);

«Вивчення декоративно-прикладного мистецтва, як зазначає Л.М. Масол, є невід'ємним компонентом професійної підготовки студентів мистецького профілю й залишається актуальною проблемою сучасної мистецької педагогіки. Фахова підготовка майбутнього вчителя образотворчого мистецтва потребує впровадження нових технологій формування їх професійної компетентності, які залежать від методів майстерності, вільного використання засобів виражальної мови образотворчого мистецтва, рівня володіння технічними прийомами зображення, процесу й закономірностей народної художньої творчості» (Масол, 2006: 2–6).

В цілому, можливо зазначити, що Академічний живопис і декоративно-прикладне мистецтво пов'язані по своєму методу та результату, так як і у академічному живописі зазвичай використовували відточені прийоми та ретельну роботу, а у композиціях дотримувалися принципів рівноваги, гармонії та ідеалізованої краси, що характерно для цих видів мистецтва по їх глибинній сутності. В Академічному живописі також закони композиції як проєктивна діяльність, гармонійне поєднання прикладної, декоративної й художньої складових у створенні речей предметного світу є необхідною умовою проєктувальної діяльності фахівців художнього профілю. Лише за такого підходу до проєктування виробів, що мають прикладну та художню цінність реалізується один із методологічних принципів творчості – гармонійна єдність художньо-виражальної, утилітарно-функціональної структури з логікою виробу. А отже, неможливо сформувати творчу особистість фахівця художнього профілю, не розвинувши у нього якості композиційної здатності. Особливо це актуально у підготовці майбутніх фахівців художнього профілю, професійна діяльність яких пов'язана з академічним живописом та декоративно-прикладною творчістю, зокрема із проєктуванням і виготовленням виробів, які мають утилітарну та художню цінність.

В контексті нашого дослідження методичної установки про міждисциплінарні принципи навчання на ХГФ (художньо-графічний фвкультет) як поєднання академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва, в основі якого задіяні положення про їх взаємодію та взаємостійкості у різних проявах, звертаємо увагу на наступні положення: їх композиційна цілісність як притаманна риса в обох видах мистецтва у трьох основних аспектах: просторовому, пластичному і колористичному. В одних випадках на першому плані стоїть проблема пластики форми, колористики, в інших – просторові, колористичні та пласт-

тичні аспекти, у третіх – провідна роль належить колористично-просторовим зв'язкам у вигляді елементарних засобів – кольору, форми і фактури, які являються поверхневими, ілюзорними засобами виявлення або трансформації простору, об'єму; будучи взаємопов'язані із самою концепцією, ідеї, висловлені творами, мають узагальнений метафоричний характер; живопис, розміщуючись на поверхні, створює відчуття простору, характер якого задається конкретними вимогами композиції архітектурного простору. Співвідношення декоративно-прикладного і живописного простору – один із самих важливих композиційних засобів в арсеналі синтезу мистецтв. Важливіша специфічна властивість академічного живопису – колір, і ця визначальна ланка є суттєвою і для у колористичногорішення художньо-декоративної композиції.

На нашу думку, обґрунтовуючи, що прийоми композиції притаманні як академічному живопису, так і декоративно-прикладному мистецтву, можливо виокремити наступне: як і в Академічному живописі, колір у декоративно-прикладному мистецтві є важливим виразним засобом, що відображає творчий задум автора, допомагає йому передати асоціативне відображення навколишньої дійсності в стилізованому багатоколірному звучанні (Гулей, 2018: 150–156); специфіка їх композиції полягає в поєднанні форми з призначенням, а також відповідність матеріалу конструкції (структурі). Симетрія, асиметрія, динаміка, нюанс, контраст – основні засоби вирішення композиції у багатьох видах і жанрах мистецтва. Основними правилами цих видів і жанрів є закони цілісності, контрастів, новизни, підпорядкування всіх засобів ідейному задуму та інші. Важливе значення для розуміння композиційних закономірностей мають теоретичні знання, розуміння цілісності художньо-образної мови, стилевої єдності форми тощо. На першому місці в народному мистецтві є художній образ, на другому його ідея, змістова частина – композиція. А на третьому декоративна функція, як особлива форма художнього мислення; розкриття структурно-знакових елементів композиції в декоративному мистецтві (орнаменті) та характеристика основних самостійних значень: ромбів, хрестів, розеток, хвилястих і ламаних ліній, зооморфних і орнітоморфних мотивів, дерева життя, зображення жіночої постаті, вершника та інших прадавніх, ще дохристиянських образів допоможе з'ясувати їх символічний зміст (Гнатюк, 2016: 56).

На сучасному етапі достатньо актуальним є Синтез мистецтв як органічна складова і потужний імпульс. Як зазначає Н.Ю. Житкова, «кон-

цептуальне проектування після бакалаврської освіти розкрило горизонти творчого пошуку, що потребує заохочення і консолідації всіх знань у галузі творчих інженерних дисциплін, задля досягнення неординарних, функціонально доцільних, естетично вишуканих рішень» (Житкова, 2020: 54–56). При цьому, авангардизм в мистецтві і архітектурі, супрематизм і конструктивізм залишили новітні мистецькі форми і живописні прийоми, що стають потужним імпульсом в пошуках новітніх напрямів розвинення архітектури і мистецтв (Житкова, 2020: 54–56), але основа основ творчої сфери діяльності – композиція, упорядковує, координує і робить естетично виразними рішення (Житкова, 2020: 54–56). достатньо значимою є увага до Експерименту як пошуку нової образності, Так визначають, що вплив посмодерністського мистецтва, в основі якого лежить експеримент як пошук нової образності, відчувається навіть у технологічно усталених художніх практиках, таких як левкас. «Експеримент – це завжди зародження нової якості твору, нової пластичної лексики, що репрезентує його інакше прочитання. В основі експерименту, як правило, лежить творчий процес, спрямований на максимальний вияв можливостей мови мистецтва, що дозволяло майстрам осмислювати її межі та взаємодію з мовами різних видів мистецтва» (Юр, 2014: 243). Виокремлюють, що Абстрактне мистецтво – це не художня творчість, а багатогранна ідея художника, втілена в реальність. Композиція є одним із основних організуючих компонентів кожного художнього твору. Саме вона підпорядковує його елементи одне одному і надає цілісності. Композиція «тримає» простір, організовує його і підпорядковує своїм законам. Абстрактна композиція не є винятком (Жиров, 2016: 75–80).

У створеній нашій концептуальній Програмі, що включає міждисциплінарні принципи навчання на ХГФ (художньо-графічний фвкультет) з поєднанням академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва, методична установка орієнтує на конструктивно-художній підхід до вирішення навчальних завдан, який забезпечується на основі методу художніх проєктів, і який потребує дотримання трьох етапів проєктного моделювання: словесного формулювання творчих задумів у художній формі (твори-мініатюри, вірші, фрагменти казок та інсценізації); використання графічних і кольорових засобів художньої виразності для розробки проєктних макетів, моделей, композицій, які б ілюстрували словесно сформульовані творчі задуми; художнє конструювання з різних пластичних матеріалів

з метою предметного втілення графічних зображень у пошукових макетах, моделях, композиціях.

Процес творчого пошуку композиційного рішення, на основі уявлення про поєднання академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва, ґрунтується на методологічному принципі реалізації задуму, який складається з низки послідовних дій: підготовчий етап (зародження художнього образу); принцип візуального відбору, що полягає в наступному: збирати, відбирати, спрощувати, підпорядковувати, залишати те, що виражає задум і не ускладнює композицію; пошук гармонійного і виразного композиційного рішення, шляхом створення начерків, замальовок і фінального ескізу. На цьому етапі відбувається аналіз характеру форми, вибір засобів і прийомів вираження своїх творчих задумів, а також формується колористичне рішення. Важливо зазначити, що як при розробці композиції у академічному живописі, так і об'ємної декоративної композиції, основним засобом вираження художнього образу є форма (її пластичне рішення), яка доповнюється і підкреслюється кольором, фактурою і різноманітними прийомами; втілення художнього образу в матеріалі. В цілому, підсумковий результат образно-композиційно-художньої конструкції твору повинен бути раціонально обґрунтованою та гармонійною композицією, що має чітко виражений знаково-образно-стилістичний характер.

Висновки. На основі розгляду, аналізу методів, наш пропонуванний інтерактивний метод навчання ґрунтується на основі уявлення про поєднання академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва як методологічному принципу навчання, і, в першу чергу, композиції. Завдяки інтеграційному зв'язку видів мистецтва, синтез мистецтв залишається потужним творчим прийомом у вирішенні завдань і потужним підґрунтям для новітніх творчих рішень, а «універсальна мова» мистецтва стирає міжвидові межі у творенні нової мистецької форми. Існує необхідність знаходження методів посилення творчого потенціалу у навчальному процесі вищого педагогічного закладу, зокрема на ХГФ, так як одним із важливих завдань є формування і розвиток творчого потенціалу кожної особистості одночасно як художників-професіоналів і педагогів. Наш пропонуванний – інтерактивний метод навчання, ґрунтується на основі уявлення про поєднання академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва як методологічному принципу навчання.

Перспективи подальших досліджень. В подальшому вважаємо можливим дослідження образно-синтезного бачення та уявлення студентів, знаходження концептуальних методів та підходів із розробленням синтетичної моделі навчання у просторі поєднання академічного живопису та декоративно-прикладного мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Орлов В. Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія. АПН України, Інститут педагогіки і психології професійної освіти (заг.ред. І.А. Зязюн). К.: Наукова думка, 2003. 263 с.
2. Коновець С. В. Творчий розвиток учителя образотворчого мистецтва:[монографія]. Рівне: Волинські обереги, 2009.
3. Декоративно-прикладне мистецтво / А. Антонович, Г. В. Захарчук, Р. В. Чугай, М. С. Станкевич. Львів : Світ, 1993. 342 с.
4. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К.: Освіта України, 2008. 274 с.
5. Вересоцька Н. Декоративно-ужиткове мистецтво як засіб формування креативної компетентності майбутнього вчителя технології. Зб. наукових праць: Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2019. Вип. 1(19). С. 21–30.
6. Методика навчання мистецтва / Масол Л. М., Гайдамака О. В., Белкіна Е. В., Калініченко О. В. та Руденко І. В. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. С. 72.
7. Юсов Б. Т. Принципи побудови інтегрованих поліхудожніх програм з Образотворчого мистецтва. *Мистецтво і освіта*. 2001. № 3. С. 40–41.
8. Фомічова Н. Формування творчого потенціалу художника-живописця на засадах академічної художньої освіти. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2008. Вип. 26. С. 100–109.
9. Красовська О. О. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в галузі мистецької освіти засобами інноваційних технологій. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» (015 – Педагогічні науки). Житомирський державний університет імені Івана Франка, Житомир, 2017.
10. Радкевич В. О. Концепція професійно-художньої освіти. Професійно-технічна освіта. 2000. № 2. С. 43–47.
11. Гулей О. В. Категорія «колір» у змісті навчання декоративно – прикладному мистецтву майбутніх фахівців образотворчого мистецтва // *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*. 2018. Вип. 1(11). С. 150–156.
12. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти) : навч.-метод. посіб. Ч. 1/ Івано-Франківськ: ЯРИНА, 2016. 196 с. : іл.
13. Юр М. В. Міжвидова транзитивність як прийом формування сучасного просторово-пластичного зображення. *Сучасне мистецтво*. 2013. Вип. IX. С. 184–191.

14. Юр М. В. Художній експеримент як творча стратегія українських митців. *Сучасне мистецтво*. 2014. Вип. X. С. 243–248.
15. Жиров В.В. Пошук образу в живописі: шляхи та засоби. *Art-простір*. 2016. Вип. (2). С. 75–80.
16. Житкова Н.Ю. Синтез мистецтв як органічна складова і потужний імпульс активізації естетичних якостей архітектури. Матеріали XI Всеукраїнської наукової конференції 21 листопада 2019 р.: Сучасна архітектурна освіта. Синтез мистецтв і гармонізація архітектурного простору. К.: КНУБА, 2020. 231 с. С. 54–56.
17. Шпитальова О. В. Арт-технології у формуванні творчої особистості студента засобами народного декоративно-прикладного мистецтв. *«Молодий вчений»*. 2018. № 3 (55). С. 602–606.
18. Arnheim R. *Visual Thinking*. Berkley and Los Angeles, 1969. 168 с.
19. Brentano F. *Psr Ehologs vom empishen Standpunkt*. Bd.1. Wien, 1924. P. 211.

REFERENCES

1. Orlov V. F. (2003) *Profesiine stanovlennia maibutnikh vchyteliv mystetskykh dystsyplin: teoriia i tekhnolohiia* [Professional formation of future teachers of art disciplines: theory and technology] APN of Ukraine, Institute of Pedagogy and Psychology of Professional Education: I.A. Zyazyun (general editor). K.: Naukova dumka. 263 p. [in Ukrainian].
2. Konovets, S. V. (2009) *Tvorchyi rozvytok uchytelia obrazotvorchoho mystetstva: [monohrafiia]*. [Creative development of a teacher of fine arts: [monograph]]. Rivne: Volyn amulets. 242 p. [in Ukrainian].
3. Antonovych Ye. A. (1993) *Dekoratyvno-prykladne mystetstvo* [Decorative and applied art] A. Antonovych, H. V. Zakharchuk, R. V. Chugai, M. S. Stankevich. Lviv: Svit. 342 p. [in Ukrainian].
4. Padalka H. M. (2008) *Pedahohika mystetstva (Teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin)*. [Pedagogy of art (Theory and teaching methods of art disciplines)] . K.: Education of Ukraine. 274 p. [in Ukrainian].
5. Veresotska N. (2019) *Dekoratyvno-uzhytkove mystetstvo yak zasib formuvnnia keratyvoni kompetentnosti maibutnoho vchytelia tekhnolohii*. [Decorative and applied art as a means of forming the creative competence of the future teacher of technology]. *Zb. naukovykh prats: Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia*. – Coll. scientific works: Problems of modern teacher training. Issue 1(19). 21–30. [in Ukrainian].
6. Masol, L. M., Haidamaka, O. V., Bielkina, E. V., Kalinichenko, O. V. ta Rudenko. I. V. (2006) *Metodyka navchannia mystetstva*. [Methodology of teaching art]. Kharkiv: Vesta: Ranok Publishing House. P. 72. [in Ukrainian].
7. Yusov B. T. (2001) *Pryntsypy pobudovy intehrovanykh polikhudozhnykh prohram z Obrazotvorchoho mystetstva*. [Principles of building integrated polyartistic programs in Fine Arts]. *Art and education*. No. 3. P. 40–41. [in Ukrainian].
8. Fomichova N. (2008) *Formuvannia tvorochho potentsialu khudozhnyka-zhyvopystsia an zasadakh akademichnoi khudozhnoi osvity*. [Formation of the creative potential of an artist-painter on the basis of academic art education] *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv*. – Bulletin of the Lviv National Academy of Arts. Issue 26. 100–109. [in Ukrainian].
9. Krasovska O. O. (2017) *Teoretychni ta metodychni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly v haluzi mystetskoї osvity zasobamy innovatsiinykh tekhnolohii*. [Theoretical and methodical principles of professional training of future primary school teachers in the field of art education by means of innovative technologies]. Dissertation for obtaining the scientific degree of Doctor of Pedagogical Sciences, specialty 13.00.04 «Theory and Methodology of Professional Education» (015 – Pedagogical Sciences). Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr. 568 p. [in Ukrainian].
10. Radkevych V. O. (2000) *Kontsepsiia profesiino-khudozhnoi osvity*. [Concept of professional and artistic education] *Profesiino-tekhnichna osvita*. – Vocational and technical education. No. 2. 43–47. [in Ukrainian].
11. Gulei O. V. (2018) *Katehoriia «kolir» u zmisti navchannia dekoratyvno – prykladnomu mystetstvu maibutnikh fakhivtsiv obrazotvorchoho mystetstva*. [The category «color» in the content of teaching decorative and applied art of future specialists in fine arts] *Aktualni pytannia mystetskoї osvity ta vykhovannia*. – Current issues of art education and training. Issue 1(11). 150–156. [in Ukrainian].
12. Gnatiuk M. V. (2016) *Obrazotvorche i dekoratyvno-prykladne mystetstvo (osnovy obrazotvorchoi hramoty): navch.-metod. posib. Ch. 1*. [Visual and decorative and applied art (basics of visual literacy): teaching method. Manual Part 1]. Ivano-Frankivsk: YARYNA. 196 p. [in Ukrainian].
13. Yur M. V. (2013) *Mizhvydova tranzytivnist yak pryiom formuvannia suchasnoho prostorovo-plastychnoho zobrazhennia*. [Interspecies transitivity as a method of forming a modern spatial-plastic image] *Suchasne mystetstvo*. – Modern art. Issue IX. 184–191. [in Ukrainian].
14. Yur M. V. (2014) *Hudoyiy ekspersment yak kreativna strategia ukraisky mitctiv* [Artistic experiment as a creative strategy of Ukrainian artists] *Suchasne mystetstvo*. Modern art. Issue X. 243–248. [in Ukrainian].
15. Zhyrov V.V. (2016) *Poshuk obrazu v zhyvopysi: shliakhy ta zasoby*. [The search for an image in painting: ways and means] *Art-prostir*. – Art-space. Issue (2). 75–80. [in Ukrainian].
16. Zhytkova N.Iu. (2020) *Syntezy mystetstv yak orhanichna skladova i potuzhnyi impuls aktyvizatsii estetychnykh yakosteı arkhitektury*. [The synthesis of the arts as an organic component and a powerful impulse to activate the aesthetic qualities of architecture] *Materialy KhI Vseukrainskoi naukovoї konferentsii 21 lystopada 2019 r.: Suchasna arkhitekturna osvita. Syntezy mystetstv i harmonizatsiia arkhitekturnoho prostoru*. – Materials of the 11th All-Ukrainian Scientific Conference November 21, 2019: Modern architectural education. Synthesis of arts and harmonization of architectural space. K.: KNUBA. 231 p. 54–56. [in Ukrainian].
17. Shpytalo O. V. (2018) *Art-tekhnolohii u formuvanni tvorchoi osobystosti studenta zasobamy narodnoho dekoratyvno-prykladnoho mystetstv*. [Art technologies in the formation of a student's creative personality by means of folk decorative and applied arts] *«Molodyi vchenyi»*. – «Young Scientist». No. 3 (55). 602–606. [in Ukrainian].
18. Arnheim R. (1969) *Visual Thinking*. Berkley and Los Angeles. 196 p.
19. Brentano F. *Psr Ehologs vom empishen Standpunkt*. Bd.1. Wien, 1924. P. 211. [in German].